

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ЯК НЕОБХІДНИЙ ЗАСІБ УНАОЧНЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Ісаєва О.О., доктор пед. н., професор

План

1. Поняття про креолізований текст.
2. Різновиди креолізованих текстів.
3. Хмара слів (тегів) як різновид креолізованого тексту.
4. Кроссенс як засіб візуалізації навчального матеріалу.
5. Про «карти пам'яті» у навчальному процесі.

*Кожне повідомлення існує не ізольовано,
усі вони складають єдине складно
організоване
знакове середовище – семіосферу.*

Юрій Герчук
© Isajeva O. 2017

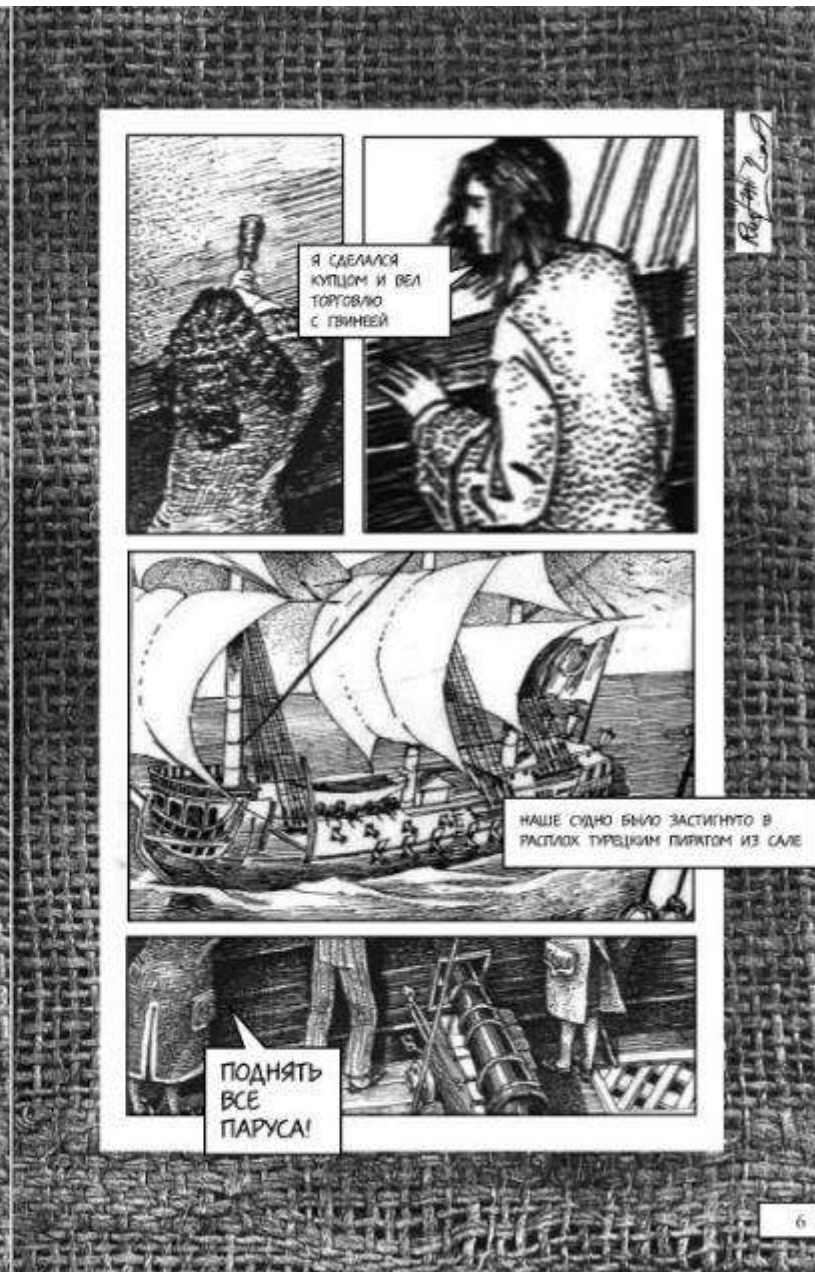
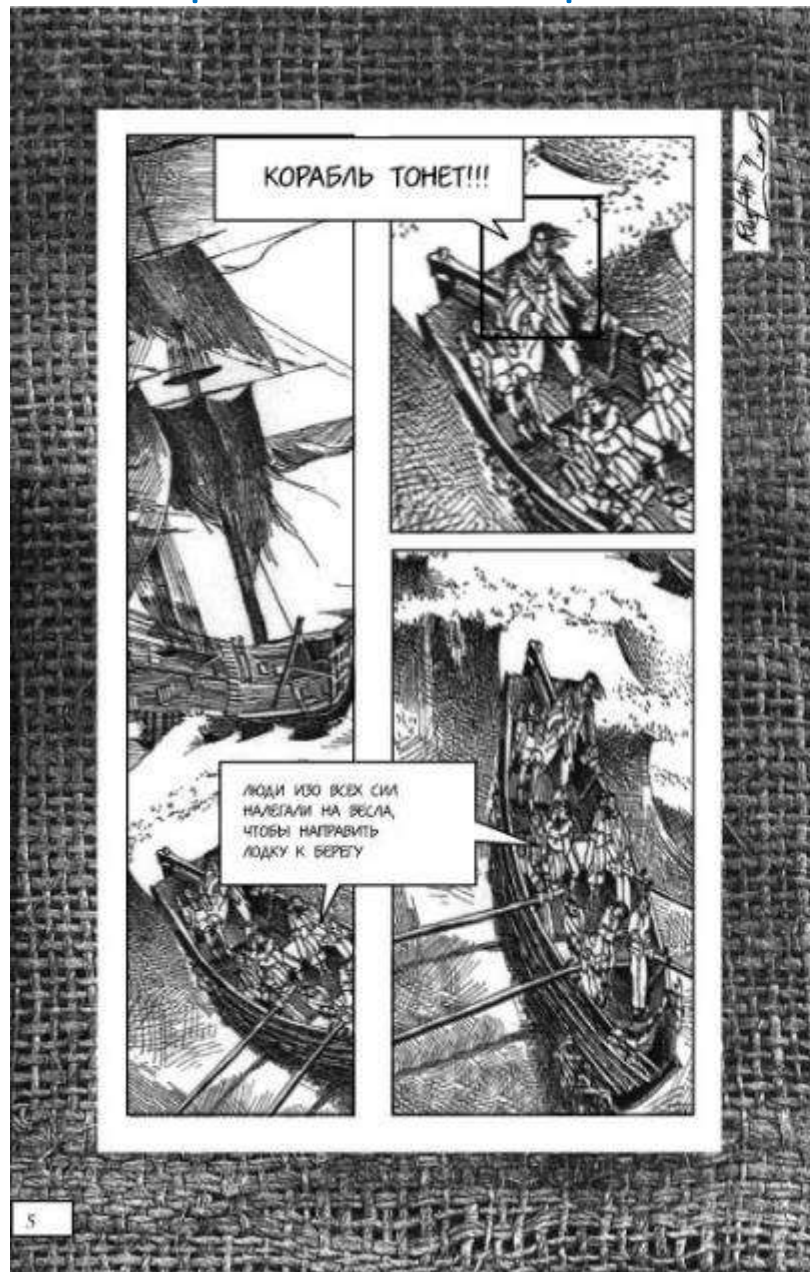
Креолізований текст

Складне текстове утворення, у якому вербальні та невербальні елементи утворюють одну візуальну структурну цілісність:

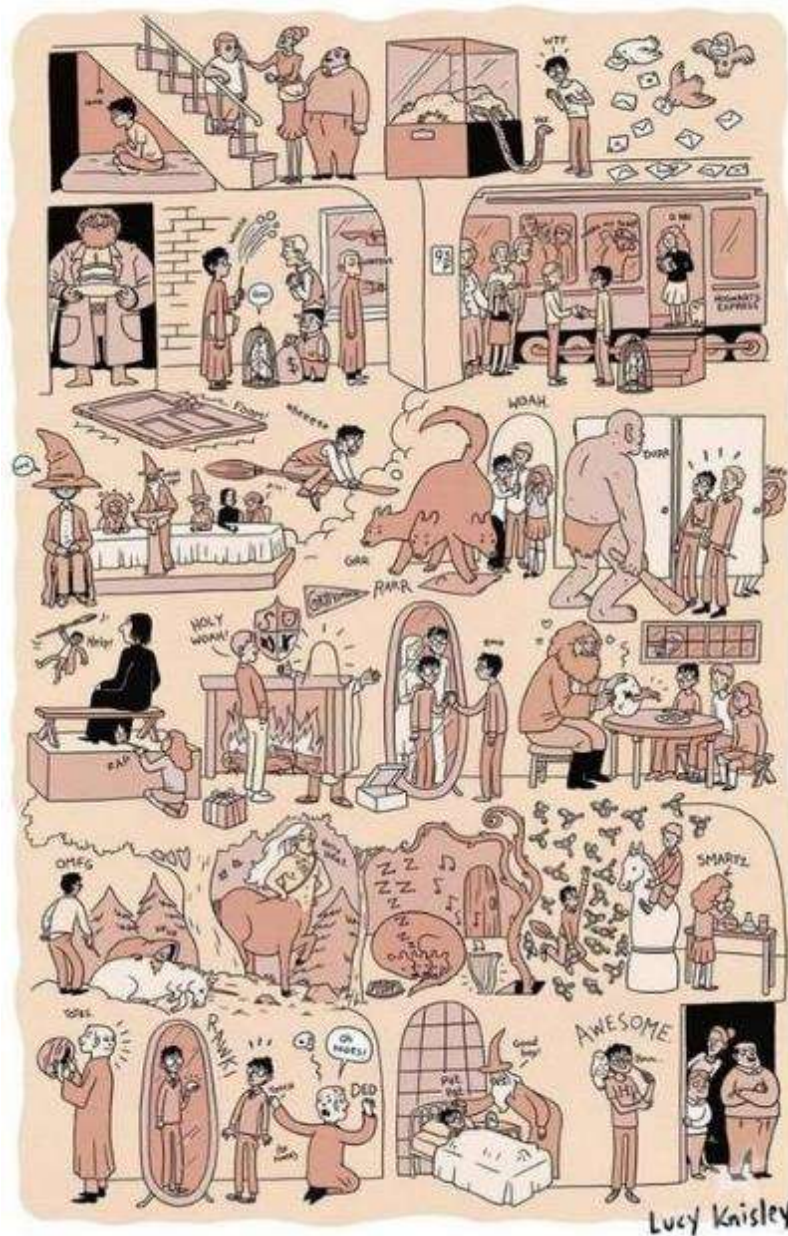
- буктрейлер;
- комікс (манга);
- мотиватор/демотиватор;
- постер;
- буклет (брошура);
- фотоколаж;
- логотип;
- «дуддл»;
- скрапбукінг;
- кардмейкінг;
- інше

Комікс до роману «Робінзон Крузо» Автор – Роман Гончар

Комікс до роману Д.Роулінг «Гаррі Поттер і філософський камінь».
Автор – американська художниця-ілюстратор Люсі Ніслі (Lucy Knisley)

Манга (японський комікс) до трагедії «Ромео і Джульєтта».
Ілюстратор – Соня Леонг

Буктрейлер на уроках літератури

Буктрейлер –
відеоролик
рекламного
характеру про
книжку, метою
якого є
популяризація
конкретного твору

Як підготувати буктрейлер

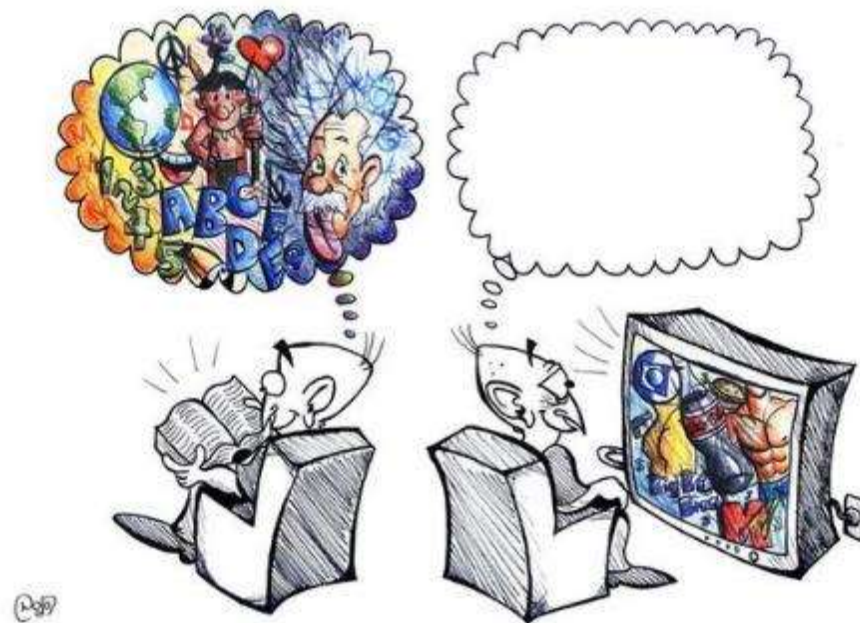
- 1. Оберіть художній твір чи книжку, що буде рекламувати ваш відеоролик.
- 2. Складіть сценарій буктрейлера. Для цього продумайте його сюжет та композицію.
- 3. Оберіть форму, в якій ви будете складати своє відеоповідомлення про книгу (мультимедійна презентація, постановочне відео, анімація тощо).
- 4. Доберіть матеріал, який міг би розкрити найцікавіші моменти твору, зацікавити глядача у прочитанні книжки (ілюстрації, фрагменти кіно і мультфільмів, звуковий та текстовий ряд).
- 5. Змонтуйте зібраний вами матеріал у вигляді короткого (3-5 хвилин) відеоролика.

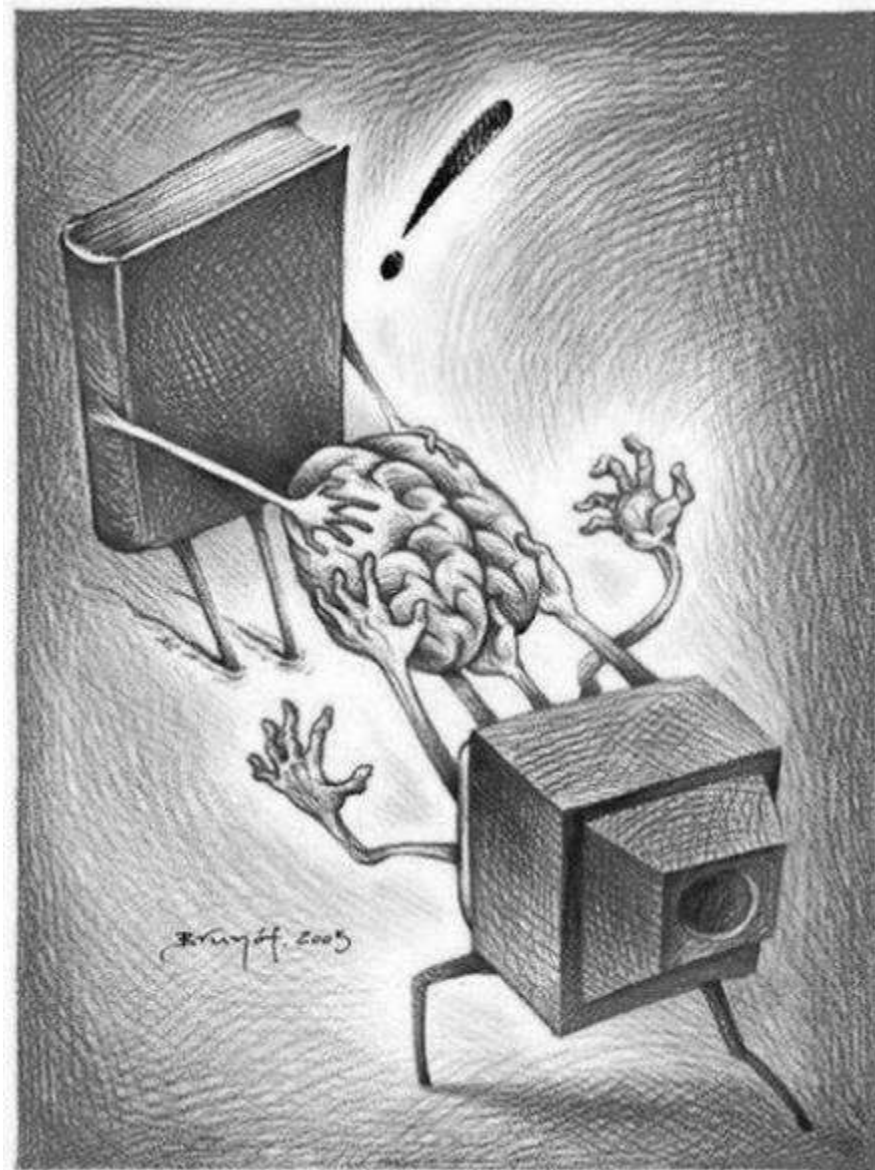
Кліп - переважно короткий за тривалістю (біля 4-5 хвилин) відрізок відео у музичному супроводі.

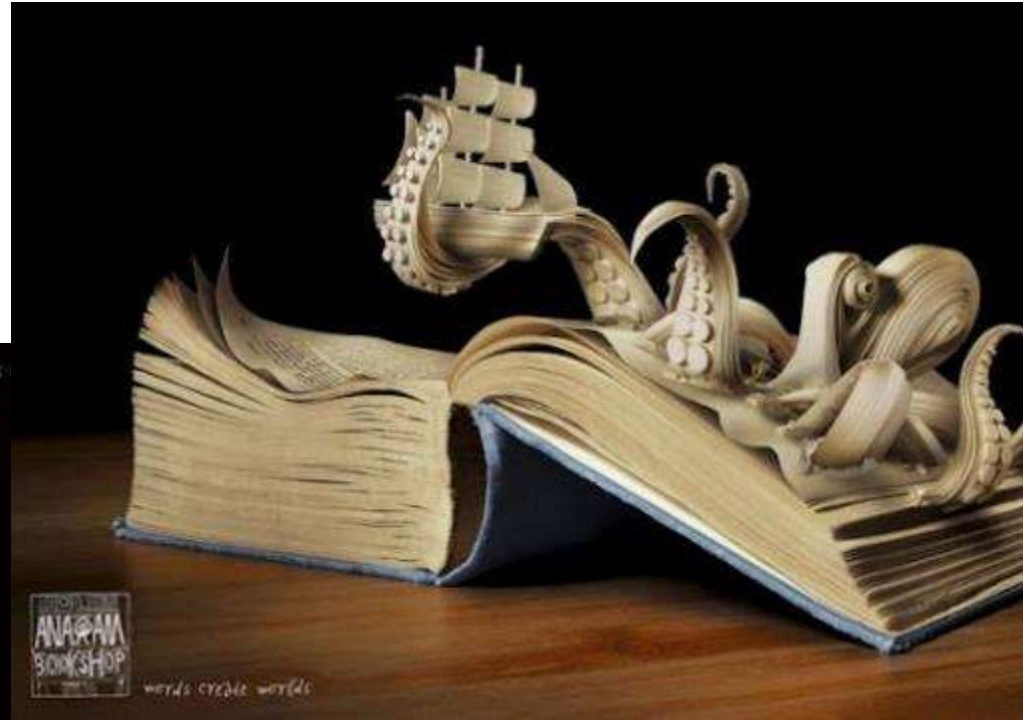
Мотиватор на літературну тему

Постер на літературну тему

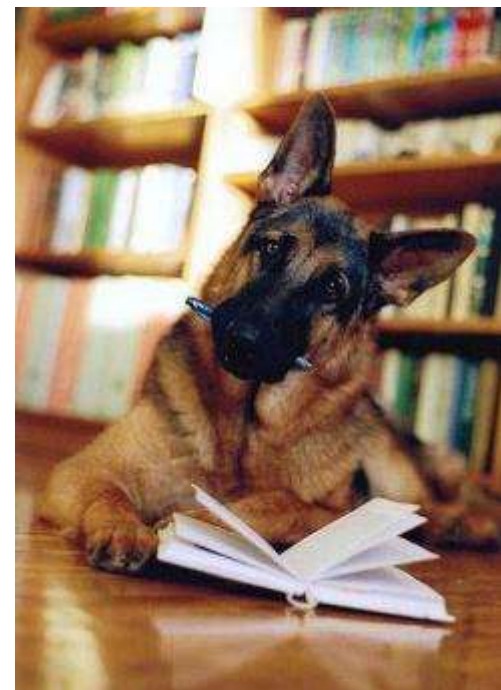
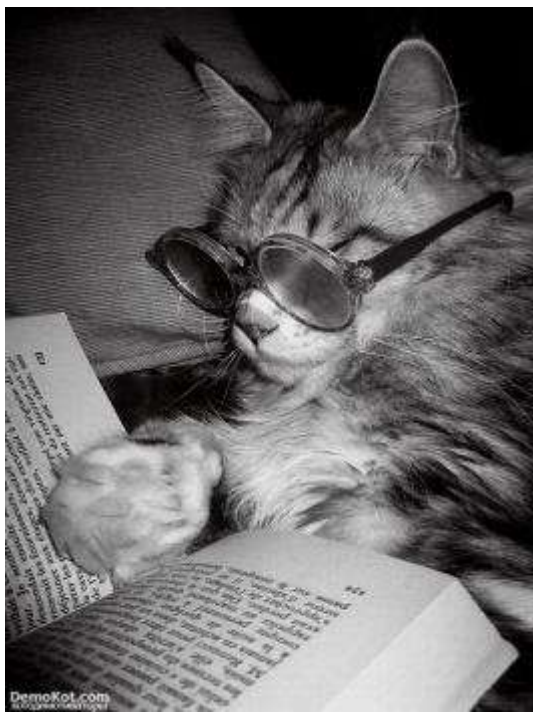
Постер книжкового магазину «Анаграм» у Празі

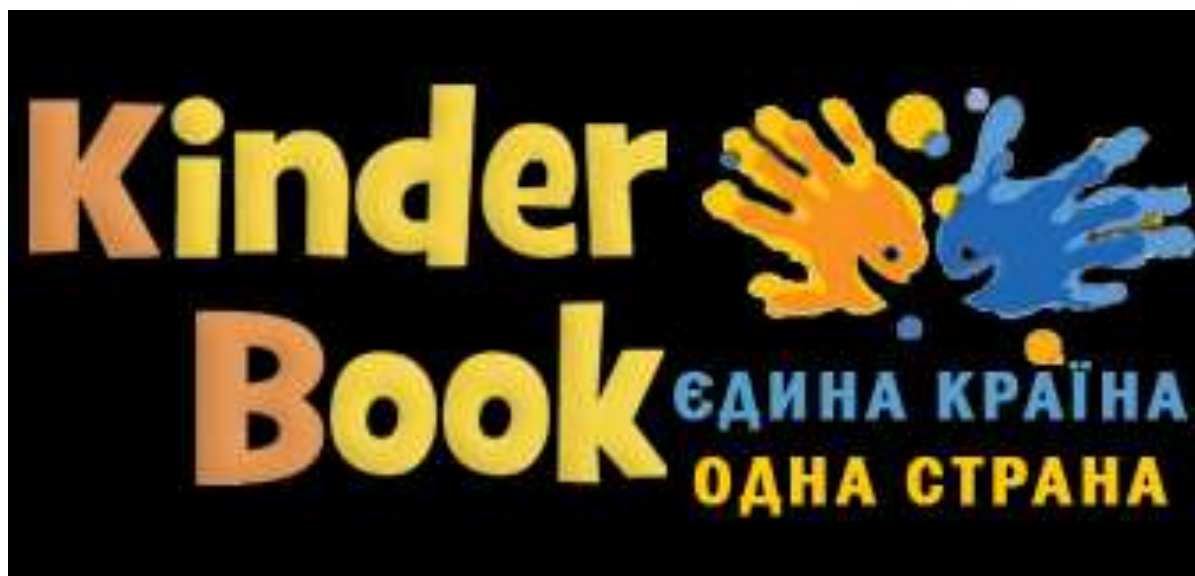
Буклет чи брошура на літературну тему

Фотоколаж

Логотип на літературну тему

«Дудл» (заставка для Google)

День рождения Жюль Верна

Google Search

I'm Feeling Lucky

День рождения Ганса Христиана Андерсена

Google Search

I'm Feeling Lucky

«ДУДЛ» 25.02. 2016
до дня народження Лесі Українки

Скрапбукінг (оформлення фотографій, вирізок у сторінки чи альбоми) на літературну тему

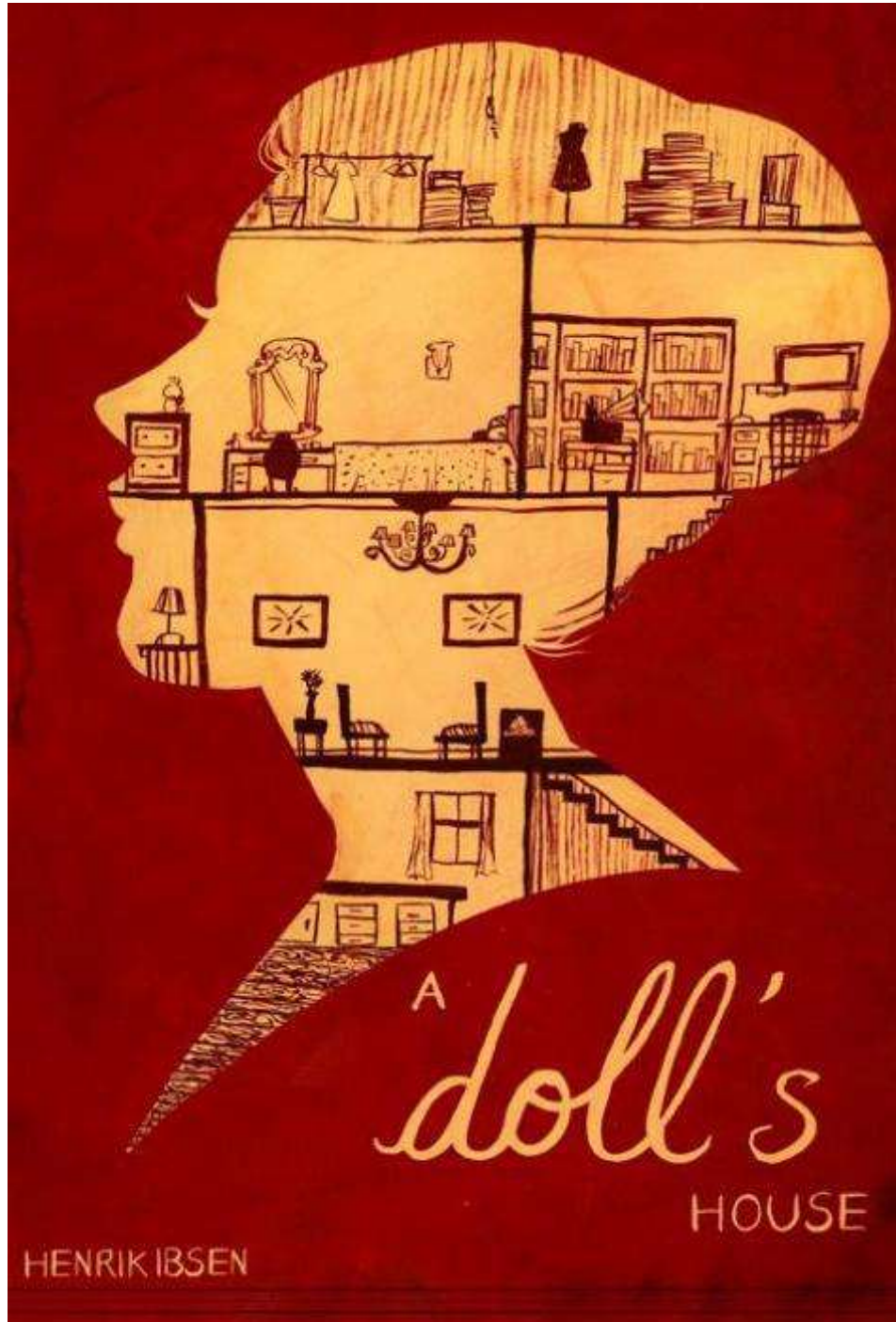

Як створити скрапбукінг за літературним твором

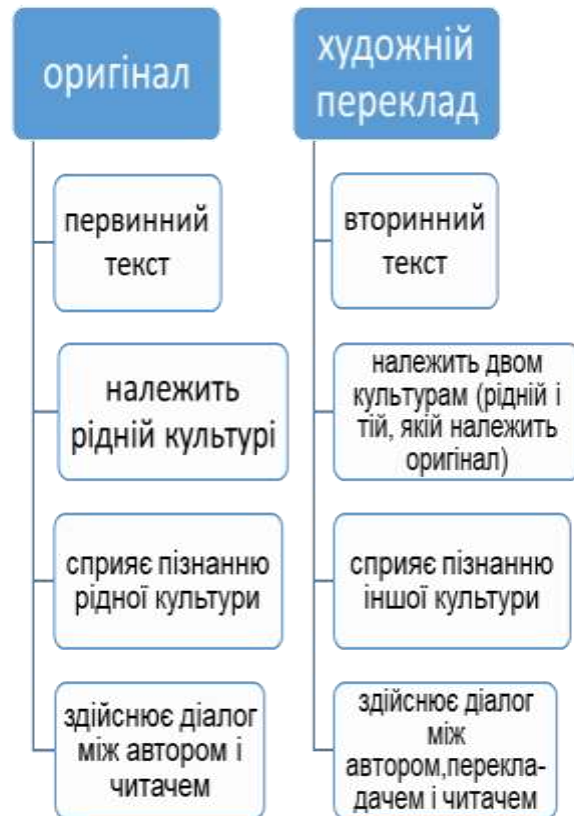
- Виберіть художній твір, якому буде присвячений ваш альбом.
- Намалюйте ескізи сторінок альбому.
- Доберіть необхідний вам матеріал для оформлення альбому (фотографії, ілюстрації, вирізки, інші декоративні елементи).
- Оформіть сторінки альбому.
- Продумайте дизайн обкладинки альбому та створіть її.
- Зберіть усі сторінки альбому та його обкладинку під одну палітурку

Кардмейкінг (листівки ручної роботи на тему книжки)

Афіша – це графічне зображення, що містить інформацію про певний культурний захід.

Кластер – графічний систематизатор матеріалу, що виокремлює певні смислові одиниці і визначає зв'язки між ними, зазвичай у вигляді певної графічного гроно.

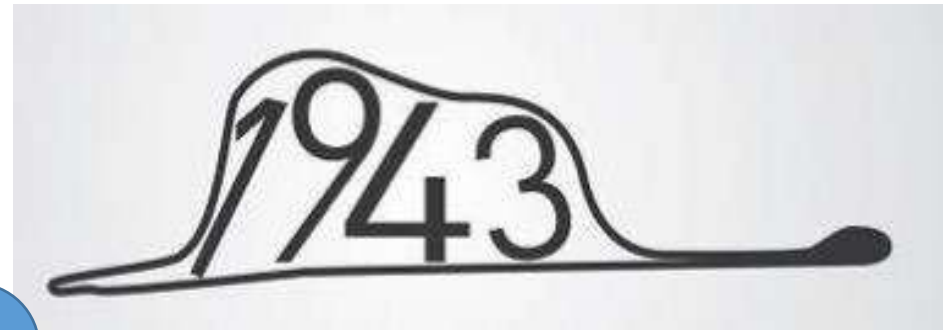

«Шрифтова композиція» - це композиційне графічне утворення, що складається з літер різних гарнітур, елементів літер, слів, словосполучень, висловів, цифр

МАЦУО ● БАСЬО

АНТУАН
ДЕ СЕНТ-ЕКЗЮПЕРІ

Антуан де Сент-Екзюпері. Шрифтова зображувальна композиція
(шрифт – «Cafe de France»)

Патсінашвілі Л., Бабіашвілі Д. 1943 – рік видання казки «Маленький принц». Шрифтова зображувальна композиція

Приклади за статтею

канд. пед. н. **Ігоря Ціка**

*«Шрифтова композиція як
вид креолізованого тексту»*

Дослідник І. Ціко цілком слушно до креолізованих текстів відносить текст, який виходить поза межі звичного й усталеного уявлення про текстову інформацію.

а) Г. Заречнюк, В. Харик. «Ніч яка місячна...». Стилізація під скоропис XVII ст.

б) хайку Мацуо Басьо «Старий ставок...» мовою оригіналу

в) сторінки Корану, XV–XVI ст. Міланська бібліотека

Рис. 2.:

Хмара слів (тегів)

Хмара тегів (хмара слів, або зважений список, представлена (-ий) візуально) — це візуальне подання ключових слів.

КРОССЕНС

«кроссенс»: крос (англ. cross) – перехрестя, сенс (англ. sens) – смисл, тож кроссенс – перехрестя смислів

Кроссенс (від англ. cross – перехрестя, sens – смисл) – це візуальний асоціативний ланцюжок, який складається з 9 зображень, кожен з яких пов'язаний з попереднім і наступним зображенням, що в результаті з різних сторін розкриває певне поняття, явище або факт.

був придуманий у 2002 році педагогом, письменником і математиком **Сергієм Федіним** та філософом і художником **Володимиром Бусленком**

Пам'ятка «Як розв'язати кроссенс?»

1. З'ясуйте, що зображено на кожному із малюнків кроссенсу.
2. Установіть асоціації, які виникають у вас з кожним із зображень. Подумайте, що може об'єднувати ці різні зображення.
3. Розкрийте зв'язки між центральним зображенням кроссенсу, що міститься під номером 5 та сусідніми за схемою: **5-2; 5-8; 5-6; 5-4**. Ці зв'язки між зображеннями утворюють своєрідний візуальний хрест:

2
4 5 6
8

4. Простежте зв'язки між зображеннями по периметру кроссенсу, що є його «основою», за схемою: **1-2; 2-3; 3-6; 6-9; 9-8; 8-7; 7-4; 4-1**.

1 2 3
4 6
7 8 9

5. Зверніть увагу, що розпочинати розв'язувати кроссенс можна з будь-якого зображення і з різною послідовністю: спочатку по «хресту», а потім за його «основою» і навпаки.

Кроссенс є елементом диференціації та індивідуалізації навчання.

кроссенс – це сучасний методичний прийом візуалізації навчального матеріалу, який виконує такі функції:

- *навчальну* (сприяє засвоєнню навчального матеріалу);
- *мотиваційну* (забезпечує інтерес до навчальної теми);
- *комунікативну* (створює мікро і макродіалогів між різними учасниками навчального процесу – учителем, учнями, підручником тощо);
- *соціальну* (пояснює причини і закономірності певного явища, його елементи, протиріччя тощо).

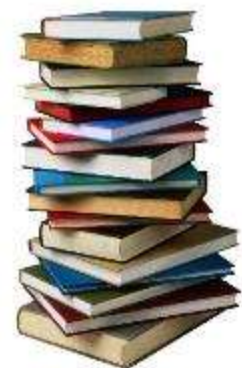
Пам'ятка «Як створити кроссенс?»

1. Продумайте, на яку тему ви хочете створити кроссенс.
2. Встановіть асоціації, що розкриватимуть обрану тему.
3. Доберіть взаємопов'язані між собою словесні символи і образи, які будуть створювати своєрідний «перетин смислів» у кроссенсу.
4. Запишіть обрані символи і образи, встановлюючи послідовність за типом зв'язку «по хресту» (за схемою: 5-2; 5-8; 5-6; 5-4) і «за основою» (за схемою: 1-2; 2-3; 3-6; 6-9; 9-8; 8-7, 7-4, 4-5).
5. Пам'ятайте, що центральний символ чи образ розміщується *під номером 5*. Він може бути пов'язаний зі змістом не тільки с сусідніми, а й, при бажанні, з усіма іншими образами/символами.
6. Замініть словесні образи і символи зображеннями, які їх ілюструють.
7. Перевірте, чи правильно розташовані зображення, наскільки легко встановлюються взаємозв'язки між ними.

Кроссенс може бути використаний під час вивчення літератури у такий спосіб:

- під час перевірки домашнього завдання (Зашифрований у кроссенсі матеріал попереднього уроку або уроків подається з метою їх повторення та закріплення попереднього навчального матеріалу. У такий спосіб кроссенс виконує опорну образну схему);
- на етапі підготовки до сприйняття художнього твору (з метою створення учителем атмосфери історичної (літературної) епохи, про яку йдеться);
- в якості зашифрованої у такий спосіб теми уроки і головних його проблем, які будуть розглядатися (наприклад, знайти зв'язки між зображеннями та сформулювати тему уроку та його головні завдання);
- з метою створення проблемної ситуації на уроці;
- на підсумковому етапі вивчення художнього твору з метою узагальнення навчального матеріалу;
- в якості творчого домашнього завдання (як індивідуального, так і парам або мікрогрупі)

Інформаційний плакат

інформаційний плакат

мапа думок

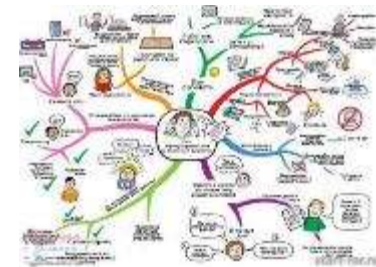
мапа пам'яті

інтелектуальна карта

ментальна карта

мова йде про таке зображення, яке відображає певні словесні та візуальні образи, зв'язки між ними з метою схематичі навчального матеріалу, його систематизації і запам'ятовування

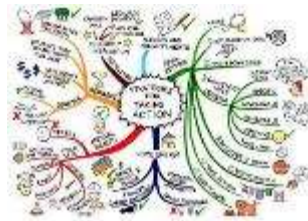
Поняття «mind map» ввів англійський психолог, дослідник із проблем інтелекту, психології навчання і проблем мислення **Тоні Б'юзен (Tony Buzan)** у 1970 році. Саме поняття означало: “хороша форма для нотаток”.

Тоні Бьюзен визначив характерні особливості такої «mind map»:

- ✓ об'єкт уваги зосереджений у центральному образі;
- ✓ основні теми розходяться від центрального образу у вигляді гілок;
- ✓ гілки позначаються ключовими словами чи образами. Другорядні ідеї також зображуються у вигляді гілок, які відходять від гілок більш високого порядку

Головна особливість таких зображень – вони є радіальними, тобто такими, що будуються навколо якоїсь центральної думки або проблеми.

Основні компоненти– **ключі** або **тригери** (слова і зображення, які візуалізують конкретний образ у пам'яті, активізують виникнення нових думок та ідей).